

FIȘA DISCIPLINEI

Premisele biblice ale rugăciunii inimii

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Rugăciunea inimii – premise biblice				Codul disciplinei	OLR1126
2.2. Titularul activităților de curs	Diacon lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa					
2.3. Titularul activităților de seminar	Diacon lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa					
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					2
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					8
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					6
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				22	
3.8. Total ore pe semestru				50	
3.9. Numărul de credite				2	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Isagogia Vechiului Testament
4.2. de competențe	Competențe exegetice dezvoltate pe baza tradiției patristice

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența minim 75%, cu materialele didactice specifice (Sfânta Scriptură, alte resurse indicate)
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezența minim 75% și realizarea unei lucrări de seminar/laborator în conformitate cu cerințele și criteriile stabilite.

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	- Realizarea misiunii de propovăduire a credinței, în spirit irenic - Proiectarea și elaborarea unui discurs argumentat pe baza textelor sacre (expunere verbală și scrisă) - Enunțarea corectă a doctrinei cultului/Bisericii, precum și a mijloacelor transmise de aceasta pentru desăvârșirea persoanei și a lumii - Pastorația eficientă a credincioșilor: consilierea acestora potrivit regulilor proprii (legi, canoane), precum și a normelor morale - Analiza și interpretarea datelor, privind, istoria cultului/Bisericii și istoria religiilor - Săvârșirea ritualurilor cultice
Competențe transversale	- Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară (intra și extra teologic), pe diverse paliere ierahice, respectând principii de credință religioasă - Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- Familiarizarea cu fundamentele biblice și istorice ale rugăciunii inimii pentru o înțelegere teologică solidă. - Dezvoltarea competențelor practice în invocarea numelui divin și folosirea „Doamne, miluiește” în viața spirituală. - Formarea abilității critice și pastorale de interpretare și aplicare a textelor și practică, conștiente, etice, istorico-contextuale și metodologic pentru misiune și viață.
7.2 Obiectivele specifice	Dezvoltarea capacității studentului de a identifica, analiza și aplica pasaje biblice relevante pentru practica rugăciunii inimii, integrând contextul istoric, sensul teologic și metodele contemplative în viața spirituală și misiune pastorală.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv: rugăciunea inimii în spiritualitatea creștină	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
2. Invocarea numelui lui Dumnezeu (implicații și semnificații biblice)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
3. Mila lui Dumnezeu (delimitări terminologice, sens și ocurențe biblice)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
4. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii de implorare – 6, 24, 25, 26, 29, 30, 40, 50, 55, 56, 85)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
5. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii de laudă – 4, 9, 66)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
6. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii didactici – 118, 122)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
7. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea a doi orbi – Mt 9,27-31; Mt 20,30-)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

31; vindecarea lui Bartimeu orbul - Mc. 10,47-48; Orbul din Ierihon – Lc 18,38-39)		
8. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea fiicei femeii canaaneence – Mt 15, 21-28)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
9. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea fiului lunatic – Mt 17,15)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
10. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea celor zece leproși – Lc 17,11-19)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
11. Evaluarea contextelor biblice care au generat invocarea milei	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
12. Sensurile și implicațiile rugăciunii „Doamne miluiește” în Sfânta Scriptură	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
13. Consecințele invocării numelui și milei divine	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
14. De la rugăciunea inimii scripturistice la rugăciunea inimii	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică

Bibliografie

Ediții Scripturistice:

- *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, ed. Karl Elliger și Wilhelm Rudolph (Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1987).
- *Septuaginta*, Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs, ed Alfred Rahlfs (Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1935).
- *Biblia sau Sfânta Scriptură, ediția Sfântului Sinod* (București: EIBMO, 2011).

Scrieri patristice

- Augustin, „Expositions on the Psalms,” în *The Nicene and Post-Nicene Fathers* 8, ed. Philip Schaff (Oak Harbor: Logos Research Systems, 1997).
- Blaising, Craig A. et al., *Ancient Christian Commentary on Scripture. Old Testament (Psalms 1-50)*, vol. 7, (New York: InterVarsity Press, 2004).
- Cyril of Alexandria, *Commentary on Luke*, ed. R. Payne Smith (Oxford: The University Press, 1859).
- Ioan Gură de Aur, „Omilii la Matei,” în PSB 23, ed. Dumitru Fecioru (București: EIBMO, 1994).
- Ioan Gură de Aur, *Omilii la Psalmi*, ed. Laura Enache (Iași: Doxologia, 2011).
- Simonetti, Manlio, „Matthew 1-13,” în *Ancient Christian Commentary on Scripture. New Testament 1a* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2001).
- Simonetti, Manlio, „Matthew 14-28,” în *Ancient Christian Commentary on Scripture. New Testament 1b* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2002).
- Teodoret de Cir, *Tâlcuire a celor o sută cincizeci de psalmi ai proorocului împărat David*, ed. PS. Iosif al Argeșului (Petru Vodă: Sfânta Mănăstire Sfinții Arhangheli, 2003).
- Wesselschmidt, Q. F., „Psalms 51-150,” în *Ancient Christian Commentary on Scripture. Old Testament 8* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2007).

Volume de specialitate

- Allen, Leslie, „Psalms 101-150,” în *WBC* 21 (Dallas: Word, Inc, 2002).
- Botterweck, Johannes și Ringgren, Helmer, *Theological Dictionary of the Old Testament*, vol. 5, ed. David. E. Green (Grand Rapids: W. B. Eerdmans Publishing Co., 1986).
- Chirilă, Ioan, *Fragmentarium exegetic filonian. Nomotetica. Repere exegetice la Decalog*, vol. 2 (Cluj-Napoca, Limes, 2003).
- Clément, Oliver, *Rugăciunea lui Iisus*, ed. Măriuca și Adrian Alexandrescu (București: EIBMO, 1997).
- Craigie, Peter C., „Psalms 1-50,” în *WBC* 19 (Dallas: Word, Incorporated, 2002).
- Goettmann, Alphonse și Goettmann, Rachel, *Rugăciunea lui Iisus. Rugăciunea inimii*, ed. Silvana Vlad (Craiova: Mitropolia Olteniei, 2007).
- Gouillard, Jean, *Mica filocalie a rugăciunii inimii*, ed. Ilie și Ecaterina Iliescu (București: Herald, 2008).
- Hagner, Donald A., „Matthew 1-13,” în *WBC* 33A (Dallas: Word, Inc., 2002).
- Jaquet, Louis, *Les Psaumes et le coeur de l'homme: Étude textuelle, littéraire et doctrinale*, 3 vol. (Gembloux: Duculot, 1975-9).
- Kittel, Gerhard et al., *Theological Dictionary of the New Testament*, vol. 2, 5, 7 (Grand Rapids: Eerdmans, 1976).

- Nolland, John, Luke 2 (9:21-18:34), în <i>WBC 35B</i> (Dallas: Word, Inc., 2002). - Pașca-Tușa, Stelian, <i>Doamne miluiește – premisă a rugăciunii inimii în Psalmi</i> (Cluj-Napoca: Limes, 2015) - Simonopetritul, Emilianoș, <i>Tâlcuiri la Psalmi</i>, ed. Agapie Corbu (Arad: Sfântul Nectarie, 2011). - Stăniloae, Dumitru, <i>Rugăciunea lui Iisus și experiența Duhului Sfânt</i> (Sibiu: Deisis, 2003). - Tate, Marvin E., „Psalms 50-100,” în <i>WBC 20</i> (Dallas: Word, Inc., 2002). - Viller, Marcel et al., <i>Dictionnaire de Spiritualité ascétique et mystique</i>, vol 11 (Paris: Beauchesne, 1981). - Vladimirescu, Mihai și CIUREA, Mihai, <i>Numele lui Dumnezeu în Vechiul Testament</i> (Craiova: Universitaria, 2006). - Ware, Kallistos, <i>Puterea numelui. Rugăciunea lui Iisus în spiritualitatea ortodoxă</i>, ed. Gabriela Moldoveanu (București: Christiana, 1992).		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv: rugăciunea inimii în spiritualitatea creștină	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
2. Invocarea numelui lui Dumnezeu (implicații și semnificații biblice)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
3. Mila lui Dumnezeu (delimitări terminologice, sens și ocurențe biblice)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
4. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii de implorare – 6, 24, 25, 26, 29, 30, 40, 50, 55, 56, 85)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
5. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii de laudă – 4, 9, 66)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
6. Premisele vechi-testamentare ale rugăciunii inimii (Psalmii didactici – 118, 122)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
7. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea a doi orbi – Mt 9,27-31; Mt 20,30-31; vindecarea lui Bartimeu orbul - Mc. 10,47-48; Orbul din Ierihon – Lc 18,38-39)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
8. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea fiicei femeii canaaneence – Mt 15, 21-28)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
9. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea fiului lunatic – Mt 17,15)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
10. Premisele nou-testamentare ale rugăciunii inimii (vindecarea celor zece leproși – Lc 17,11-19)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
11. Evaluarea contextelor biblice care au generat invocarea milei	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
12. Sensurile și implicațiile rugăciunii „Doamne miluiește” în Sfânta Scriptură	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
13. Consecințele invocării numelui și milei divine	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
14. De la rugăciunea inimii scripturistice la rugăciunea inimii	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
Bibliografie Studii de specialitate - Basarab, Mircea, „Psalmul 50 (51). Ideea de rugăciune și jertfă,” <i>ST</i> 7-8 (1961): 411-426. - Chirilă, Ioan, „The Name of God in Judaism and Christianity – a Mystical Approach,” <i>Romanian Orthodox Old Testament Studies</i> 12.2 (2024), 13-25. - Isvoranu, Alexandru, „Treptele pocăinței lui David, comentând psalmul 50,” <i>MO</i> 1-2 (1996): 50-67. - Lofthouse, W. F., „Hen and Hesed in the Old Testament,” <i>ZAW</i> 51 (1933): 29-35. - Loichiță, Vasile, „Numirile biblice ale lui Dumnezeu și valoarea lor dogmatică,” <i>MB</i> 10-12 (1956): 144-60. - Pașca-Tușa, Stelian, „Lord, have mercy – A Psalmic Paradigm for the Prayer of the Heart,” <i>Romanian Orthodox Old Testament Studies</i> 12.2 (2024): 69-83. - Pașca-Tușa, Stelian, „Mila dumnezeiască și reînnoirea spirituală a regelui David”, <i>Studia Universitatis Babeș-Bolyai – Theologia Orthodoxa</i> 2 (2011): 51-66.		

- Pașca-Tușa, Stelian, „Numele lui Dumnezeu semn al prezenței personale și acțiunea sa mântuitoare (sotirică),” *Studia Universitatis Babeș-Bolyai – Theologia Orthodoxa* 1 (2010): 15-26.
- Pașca-Tușa, Stelian, „The ‘face of God’ and the Invocation of Divine Mercy in the Psalms,” *Romanian Orthodox Old Testament Studies* 13.1 (2025): 74-90.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Asimilarea informațiilor fundamentale privitoare la Vechiul Testament.	Examen oral	80 %
	Înțelegerea instrumentelor și a finalității procesului de interpretare a Scripturii în mediul ortodox.		
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a integra într-un discurs propriu conceptele asimilate.	Prezentarea unei lucrări de seminar.	20 %
	Flexibilitatea în abordarea exercițiilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor dar și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri.		
10.6 Standard minim de performanță			
• Cunoașterea esenței rugăciunii inimii ca practică biblică și spirituală, semnificației invocării numelui lui Dumnezeu, sensurile și limitele milei divine, exemplele vetero- și neotestamentare, contextul teologic al rugăciunii „Doamne, miluiește” și tranziția de la text la practică contemplativă, aplicații pastorale, etice și metode de rugăciune contemplativă personală.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică."

Data completării:
04.02.2026

Semnătura titularului de curs

Handwritten signature in blue ink, reading "Stelian P." with a stylized flourish at the end.

Semnătura titularului de seminar

Handwritten signature in blue ink, reading "Stelian P." with a stylized flourish at the end.

Data avizării în departament:

Semnătura directorului de departament